

II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1053/2013 НА СЪВЕТА

от 7 октомври 2013 година

за създаването на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген и за отмяна на решението на изпълнителния комитет от 16 септември 1998 г. за оценка и прилагане на Споразумението от Шенген

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 70 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽¹⁾,

като има предвид, че:

(1) Шенгенското пространство без граничен контрол на вътрешните граници се основава на ефективното и ефикасно прилагане от страна на държавите членки на съпътстващите мерки в областите на външните граници, визовата политика, Шенгенската информационна система, защитата на данните, полицейското сътрудничество, съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и политиката в областта на наркотиците.

(2) С решението на изпълнителния комитет от 16 септември 1998 г. ⁽²⁾ (SCH/Com-ex (98) 26 def) (наричано по-нататък „решението от 16 септември 1998 г.“) беше създаден Постоянен комитет за оценка и прилагане на Споразумението от Шенген. В мандата на Постоянния комитет се включва, на първо място, установяването на това дали дадена държава кандидатка е изпълнила всички предварителни условия за премахването на граничния контрол на вътрешните граници и на второ място, дали достиженията на правото от Шенген се прилагат правилно от държавите, в които тези достижения се изпълняват в своята цялост.

(3) За проверката на прилагането на достиженията на правото от Шенген е необходим специален механизъм за оценка и наблюдение, като се има предвид необходимостта от осигуряване на високи единни стандарти в тяхното

прилагане на практика и за поддържане на високо равнище на взаимно доверие между тези държави членки, които са част от пространството без граничен контрол на вътрешните граници. Подобен механизъм следва да се развие въз основа на тясно сътрудничество между Комисията и тези държави членки.

(4) В Хагската програма ⁽³⁾ Комисията беше приканена да внесе предложение, веднага след пълното премахване на контрола по вътрешните граници, за допълване на съществуващия механизъм за оценка по Шенген с механизъм за надзор, който осигурява активното участие на експерти от държавите членки и който включва внезапни проверки.

(5) В Стокхолмската програма ⁽⁴⁾ се смята, че оценката на шенгенското пространство ще продължи да бъде от основно значение и че поради това следва да бъде подобрена чрез укрепване на ролята в тази област на Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на Европейския съюз (Frontex), създадена с Регламент (ЕО) № 2007/2004 на Съвета ⁽⁵⁾.

(6) Ето защо механизмът за оценка, установен с решението от 16 септември 1998 г., следва да бъде преразгледан и решението от 16 септември 1998 г. следва да бъде отменено.

(7) Натрупаният опит по време на предишни оценки показва необходимостта от поддържането на съгласуван механизъм за оценка, който обхваща всички области от достиженията на правото от Шенген, освен тези, в които вече съществува специален механизъм за оценка в рамките на правото на Съюза.

⁽³⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 2007/2004 на Съвета от 26 октомври 2004 г. за създаване на Европейска агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз (ОВ L 349, 25.11.2004 г., стр. 1.)

⁽¹⁾ Становище от 12 юни 2013 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ ОВ L 239, 22.9.2000 г., стр. 138.

- (8) В съответствие с член 70 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) обективната и безпристрастна оценка на прилагането на политиките на Съюза в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие следва да се осъществява от държавите членки в сътрудничество с Комисията. За да бъде ефективен, процесът на оценка следва да обхваща подходящи последващи действия и наблюдение по докладите за оценка, които следва да бъдат осигурени от Комисията.
- (9) Наред с това, за да бъде по-ефективен механизмът за оценка, следва да се осигурят еднакви условия за прилагането на настоящия регламент. За тази цел някои изпълнителни правомощия следва да бъдат предоставени на Комисията, а други – на Съвета.
- (10) Правомощията за подготовка и планиране на оценките и правомощието за приемане на доклада за оценка следва да бъдат предоставени на Комисията. Някои от правомощията следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията⁽¹⁾. С оглед на условията по член 2, параграф 2, буква б), подточка iii) от посочения регламент за приемането на такива актове се прилага процедурата по разглеждане.
- (11) С оглед укрепване на взаимното доверие между държавите членки, за осигуряване на по-добра координация между тях на равнището на Съюза и засилване на партньорския натиск помежду им, изпълнителното правомощие за приемане на препоръките за корективни действия, целящи отстраняването на всякакви недостатъци, установени в докладите за оценка, следва да се предостави на Съвета. Подобно изпълнително правомощие съответства на специфичните правомощия, предоставени на Съвета по член 70 от ДФЕС, в областта на взаимната оценка на прилагането на политиките на Съюза в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие. То отразява подобаващо целта за създаване на механизъм за оценка, основаващ се на настоящия *lex specialis*, който в рамките на тази специфична област и успоредно с общото правомощие на Комисията да осъществява надзор над прилагането на правото на Съюза, под контрола на Съда на Европейския съюз посредством производствата за установяване на неизпълнение на задължение от държава членка, да изпълнява допълнителна функция за наблюдение върху ефективността на практическото прилагане на политиките на Съюза чрез осъществяването на партньорска проверка.
- Нещо повече, предоставянето на такова изпълнително правомощие на Съвета допринася за осъществяване на желанието на Европейския съвет, изразено в заключенията на Европейския съвет от 23 и 24 юни 2011 г., в които се посочва, че е необходимо по-нататъшно укрепване на сътрудничеството в шенгенското пространство чрез повишаване на взаимното доверие между държавите членки, както и че държавите членки носят отговорност да се гарантира, че всички правила във връзка с Шенген се прилагат ефективно в съответствие с договорените общи стандарти и с основните принципи и норми. В съответствие със заключенията на Съвета от 8 март 2012 г. това изпълнително правомощие допринася и за по-добро управление на шенгенското пространство чрез политически обсъждания на министерско равнище относно правилното функциониране на шенгенското пространство, включително дискусии в ситуации, когато докладите за оценка са разкрили сериозни недостатъци. Такива обсъждания, провеждани в рамките на Смесения комитет, съставен от държавите — членки на ЕС, и държавите, асоциирани към Шенген, следва да подпомага Съвета при вземане на решения в обхвата на своята компетентност, за да се гарантира ефективното функциониране на шенгенското пространство. И накрая, предоставянето на такова изпълнително правомощие на Съвета правилно отчита потенциалната политическа чувствителност на препоръките, които често засягат националните изпълнителни правомощия и правомощията по правоприлагане.
- (12) Механизмът за оценка следва да създаде прозрачни, ефикасни и ясни методологични правила, които да се прилагат за оценките, използването на висококвалифицирани експерти за проверките на място и за действията, които се предприемат след направените в рамките на оценките констатации. По-специално в методологията следва да се предвидят внезапни проверки на място, които да допълват предварително обявените проверки, по-специално по отношение на граничния контрол и визите.
- (13) Механизмът за оценка и наблюдение следва да обхваща всички аспекти на достиженията на правото от Шенген. Що се отнася до въпроса с границите, механизмът за оценка и наблюдение следва да обхваща както ефикасността на граничния контрол на външните граници, така и отсъствието на граничен контрол на вътрешните граници.
- (14) При оценката и наблюдението следва да се отделя специално внимание на зачитането на основните права при прилагането на достиженията на правото от Шенген.
- (15) Оценката следва да гарантира, че държавите членки действително прилагат шенгенските правила в съответствие с основните принципи и норми. Поради това механизмът за оценка следва да включва всички значими елементи от законодателството и всички оперативни дейности, които допринасят за функционирането на пространството без граничен контрол на вътрешните граници.
- (16) С оглед укрепване на ефективността и надеждността на механизма за оценка във всички оценки следва да се взема предвид правилното функциониране на органите, които прилагат съответните части от достиженията на правото от Шенген. Това ще увеличи способността на

(1) ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13.

- механизма за оценка да гарантира ефективното прилагане на шенгенските правила от държавите членки в съответствие с основните принципи и норми съгласно искането на Европейския съвет в неговите заключения от 23 и 24 юни 2011 г. Това ще е в съответствие с искането на Европейския съвет от 1 и 2 март 2012 г. — механизмът за оценка да допринася за необходимото функциониране на институциите, участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген.
- (17) Frontex следва да оказва подкрепа при привеждането в действие на механизма за оценка, основно в областта на анализа на риска, отнасящ се до външните граници. Механизмът за оценка следва също така да може да разчита на специализирания опит от съдействието на Frontex при извършването на *ad hoc* проверки на място по външните граници.
- (18) Други органи, служби и агенции на Съюза, като Европейската полицейска служба (Европол), създадена с Решение 2009/371/ПВР на Съвета ⁽¹⁾, и Евроюст, създадено с Решение 2002/187/ПВР на Съвета ⁽²⁾, следва по целесъобразност да подпомагат прилагането на механизма за оценка в областите, обхванати от техния мандат. Механизмът за оценка следва също така по целесъобразност да разчита на специализирания опит на органите, службите или агенциите на Съюза при оказването на съдействие за извършване на проверки на място във връзка с областите от достиженията на правото от Шенген, които попадат в обхвата на техния мандат. Такъв следва например да бъде случаят с Европейския надзорен орган по защита на данните във връзка с оценките относно защитата на данните, в които могат да бъдат ангажирани и националните органи за защита на данните.
- (19) Държавите членки и Комисията следва да гарантират, че експертите, осигурени за проверките на място, притежават необходимия опит и са преминали специален курс на обучение за тази цел, включително във връзка с основните права. Съответните органи, служби или агенции на Съюза, като Frontex, следва да предоставят подходящи курсове на обучение, а на държавите членки следва да се осигурят средства чрез съществуващите финансови инструменти на Съюза и развитието на такива инструменти за инициативи, насочени към организирането на специализирани обучения в областта на оценяването на достиженията на правото от Шенген.
- (20) Във връзка със специфичната роля, възложена на Европейския парламент и на националните парламенти в последното изречение на член 70 от ДФЕС, както е подчертано в член 12, буква в) от Договора за Европейския съюз (ДЕС), по отношение на националните парламенти е необходимо да се предвиди, че Съветът и Комисията ще предоставят пълна информация на Европейския парламент и на националните парламенти относно съдържанието и резултатите от оценката. Освен това, ако Комисията представи предложение за изменение на настоящия регламент, Съветът ще трябва в съответствие с член 19, параграф 7, буква з) от своя Процедурен правилник да проведе консултации с Европейския парламент, за да вземе под внимание неговото становище във възможно най-пълна степен, преди да приеме окончателния текст.
- (21) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане. Доколкото настоящият регламент представлява развитие на достиженията на правото от Шенген, в срок от шест месеца след вземането на решение от Съвета относно настоящия регламент Дания взема решение в съответствие с член 4 от посочения протокол дали да го въведе в националното си право.
- (22) Обединеното кралство участва в настоящия регламент в съответствие с член 5, параграф 1 от Протокол № 19 относно достиженията на правото от Шенген, включени в рамките на Европейския съюз, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и с член 8, параграф 2 от Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген ⁽³⁾.
- (23) Ирландия участва в настоящия регламент в съответствие с член 5, параграф 1 от Протокол № 19 относно достиженията на правото от Шенген, включени в рамките на Европейския съюз, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и с член 6, параграф 2 от Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген ⁽⁴⁾.
- (24) По отношение на Исландия и Норвегия настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Съвета на Европейския съюз, от една страна, и Република Исландия и Кралство Норвегия, от друга страна, за асоциирането на последните в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген ⁽⁵⁾, които попадат в областта, посочена в член 1 от Решение 1999/437/ЕО на Съвета ⁽⁶⁾ относно определени условия по прилагането на посоченото споразумение.
- (25) По отношение на Швейцария настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген ⁽⁷⁾, които попадат в областта, посочена в член 1 от Решение 1999/437/ЕО във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Решение 2009/371/ПВР на Съвета от 6 април 2009 г. за създаване на Европейска полицейска служба (Европол) (ОВ L 121, 15.5.2009 г., стр. 37).

⁽²⁾ Решение 2002/187/ПВР на Съвета от 28 февруари 2002 г. за създаване на Евроюст с оглед засилване на борбата срещу сериозната престъпност (ОВ L 63, 6.3.2002 г., стр. 1).

⁽³⁾ ОВ L 131, 1.6.2000 г., стр. 43.

⁽⁴⁾ ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20.

⁽⁵⁾ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36.

⁽⁶⁾ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31.

⁽⁷⁾ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

⁽⁸⁾ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1.

- (26) По отношение на Лихтенщайн настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген⁽¹⁾, които попадат в областта, посочена в член 1 от Решение 1999/437/ЕО във връзка с член 3 от Решение 2011/350/ЕС на Съвета⁽²⁾.
- (27) Тъй като към датата на влизане в сила на настоящия регламент оценката на Кипър вече ще е започнала по силата на решението от 16 септември 1998 г., настоящият регламент няма да се прилага за Кипър до 1 януари 2016 г.
- (28) Като се има предвид, че проверката на България и Румъния в съответствие с приложимите процедури за оценка по Шенген вече е завършена по силата на член 4, параграф 2 от Акта за присъединяване от 2005 г., проверката по член 1, параграф 1, буква б) от настоящия регламент няма да се провежда по отношение на тези държави членки.
- (29) Въпреки това експерти от Кипър, България, Румъния и Хърватия следва да участват в оценката на всички части на достиженията на правото от Шенген,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Цели и обхват

1. С настоящия регламент се създава механизъм за оценка и наблюдение, който служи за следните цели:
- а) проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген в държавите членки, в които те се прилагат напълно, както и в държавите членки, в които съгласно съответните протоколи, приложени към ДЕС и ДФЕС, достиженията на правото от Шенген се прилагат частично;
- б) проверка на това дали условията, необходими за прилагането на всички съответни части на достиженията на правото от Шенген, са изпълнени в държавите членки, във връзка с които не е взето решение на Съвета, посочващо, че разпоредбите на достиженията на правото от Шенген се прилагат напълно или частично, с изключение на тези държави членки, чиято оценка вече ще е завършила към датата на влизане в сила на настоящия регламент.
2. Проверката, посочена в параграф 1, буква б) от настоящия член, не засяга член 23, втора алинея по отношение на държавите членки, в които процедурите за оценка вече са започнали към 26 ноември 2013 г.

⁽¹⁾ ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 21.

⁽²⁾ ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 19.

3. Експерти от държавите членки, които съгласно съответния Акт за присъединяване все още не прилагат напълно достиженията на правото от Шенген, участват въпреки това в оценката на всички части на достиженията на правото от Шенген.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент „достижения на правото от Шенген“ означава разпоредбите, интегрирани в рамката на Съюза в съответствие с Протокол № 19, приложен към ДЕС и към ДФЕС, заедно с актовете, които ги доразвиват или са свързани по друг начин с тях.

Член 3

Отговорности

1. Държавите членки и Комисията са съвместно отговорни за прилагането на механизма за оценка и наблюдение, определен в настоящия регламент, с подкрепата на органите, службите и агенциите на Съюза, участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген.
2. Комисията изпълнява обща координационна роля по отношение на установяването на годишни и многогодишни програми за оценка, съставянето на въпросници и определянето на графика за посещенията, провеждането на посещенията и изготвянето на докладите за оценка и препоръките. Освен това тя предприема необходимото за последващите действия и мониторинга във връзка с докладите за оценка и препоръките в съответствие с член 16.

3. Държавите членки и Комисията си сътрудничат пълноценно на всички етапи от оценяването с цел изпълняване на задачите, възложени им по настоящия регламент.

Член 4

Оценки

1. Оценките могат да обхващат всички аспекти на достиженията на правото от Шенген, включително ефективното и ефикасно прилагане от страна на държавите членки на съпътстващите мерки в областта на външните граници, визовата политика, Шенгенската информационна система, защитата на данните, полицейското сътрудничество, съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, както и отсъствието на граничен контрол на вътрешните граници. Във всички оценки следва да се отчита функционирането на органите, прилагащи съответните части от достиженията на правото на Шенген съгласно посоченото в настоящия параграф.
2. Оценките могат да включват въпросници и проверки на място, които могат да бъдат предварително обявени или внезапни. Предварително обявените проверки на място се предшества от въпросник. Проверките на място и въпросниците могат по целесъобразност да бъдат използвани поотделно или заедно при оценяването на определени държави членки и/или конкретни области.
3. Както въпросниците, така и проверките на място могат да бъдат допълвани от изложения на оценяваната държава членка в оценяваната област.

Член 5

Многогодишна програма за оценка

1. Комисията изготвя многогодишна програма за оценка, обхващаща период от пет години, не по-късно от шест месеца преди започването на следващия петгодишен период, след като по целесъобразност проведе консултации с Frontex и Европол. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2. Комисията представя многогодишната програма за оценките на Европейския парламент и на Съвета.

2. Всяка държава членка се оценява по време на всеки петгодишен период, обхванат от многогодишна програма за оценка. В многогодишната програма за оценка държавите членки са изброени по реда им на оценяване за всяка година. Редът за оценяване на държавите членки е съобразен с изминалото след предишната оценка време и съотношението между различните части от достиженията на правото от Шенген, които трябва да бъдат оценени.

3. Многогодишната програма за оценка може да бъде адаптирана при необходимост в съответствие с процедурата, посочена в параграф 1.

4. Многогодишната програма за оценка може да съдържа позоваване на тематичните оценки, посочени в член 6, параграф 1, буква б).

5. Първата многогодишна програма за оценка се изготвя до 27 май 2014 г. Началната дата на тази програма е 27 ноември 2014 г., а крайната ѝ дата е 31 декември 2019 г.

Член 6

Годишна програма за оценка

1. Комисията изготвя годишна програма за оценка до 31 октомври в годината, предхождаща тази, за която се отнася програмата, като по-специално взема предвид анализа на риска, представен от Frontex в съответствие с член 7, и когато е целесъобразно — информацията, представена от Европол и други органи, служби или агенции на Съюза, по-специално в съответствие с член 8.

Годишната програма за оценка включва предложения за оценка на:

- а) прилагането на достиженията на правото от Шенген или части от него от дадена държава членка, както е установено в многогодишната програма за оценка; и
- б) когато е уместно, прилагането на определени части от достиженията на правото от Шенген в няколко държави членки (т.е. тематични оценки).

2. Комисията определя чрез актове за изпълнение първия раздел на годишната програма за оценка, включващ предварителен график за проверките на място. В този раздел се изброяват държавите членки, които предстои да бъдат оценени през следващата година в съответствие с многогодишната програма за оценка, областите — предмет на оценка, и проверките на място. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета годишната програма за оценка.

3. Комисията изготвя и приема втория раздел на годишната програма за оценка. В този раздел се изброяват внезапните проверки на място, които предстои да бъдат извършени през следващата година. Той се счита за поверителен и не се съобщава.

4. Годишната програма за оценка може при необходимост да бъде адаптирана в съответствие с параграфи 2 и 3.

5. Първата годишна програма за оценка се изготвя до 27 май 2014 г. Началната дата на тази програма е 27 ноември 2014 г., а крайната ѝ дата е 31 декември 2014 г.

Член 7

Изготвени от Frontex анализи на риска

1. До 31 август всяка година Frontex представя на Комисията и на държавите членки анализ на риска в съответствие с мандата си. Този анализ на риска отчита наред с останалото незаконната имиграция и значителните промени в оперативната обстановка на външните граници, както и съдържа препоръки за приоритетите на оценките през следващата година. Препоръките се отнасят до определени участъци от външните граници и до определени контролно-пропускателни пунктове, които предстои да бъдат оценени в рамките на многогодишната програма за оценка през следващата година. Комисията предава незабавно на Европейския парламент и на Съвета анализа на риска.

2. До 31 август всяка година Frontex представя на Комисията отделен анализ на риска, който е различен от посочения в параграф 1 и който включва препоръки за приоритетите за оценки, които да бъдат приложени под формата на внезапни проверки на място през следващата година, независимо от реда на държавите членки, които предстои да бъдат оценени всяка година, съгласно установеното в многогодишната програма за оценка, в съответствие с член 5, параграф 2. Тези препоръки могат да се отнасят до всеки регион или конкретна област и съдържат списък с поне десет определени участъка от външните граници и поне десет определени гранични контролно-пропускателни пункта. Комисията може по всяко време да поиска от Frontex да ѝ представи анализ на риска с препоръки за оценки, които да бъдат приложени под формата на внезапни проверки на място.

3. Анализите на риска, посочени в параграфи 1 и 2, които трябва да бъдат представени от Frontex, се предоставят за първи път на Комисията не по-късно от 27 февруари 2014 г.

Член 8

Анализ на риска, изготвени от различни от Frontex органи, служби и агенции на Съюза

Комисията по целесъобразност иска от органи, служби и агенции на Съюза, различни от Frontex, които участват в прилагането на достиженията на правото от Шенген, да извършат анализи на риска, включително по отношение на корупцията и организираната престъпност, доколкото те могат да попречат на прилагането на достиженията на правото от Шенген от държавите членки. Тези анализи биха могли да се използват за изготвянето на годишните програми за оценка.

Член 9

Въпросник

1. С актове за изпълнение Комисията изготвя и актуализира стандартен въпросник в тясно сътрудничество с държавите членки. Може да се провеждат консултации с Frontex и Европол по проекта на стандартен въпросник. Стандартният въпросник обхваща съответното законодателство, общоприетите препоръки и най-добри практики, по-специално посочените в шенгенските каталози, както и организационните и техническите средства на разположение за прилагането на достиженията на правото от Шенген и наличните статистически данни за всяка от оценяваните области. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2.

2. До 1 юли всяка година Комисията изпраща стандартния въпросник до онези държави членки, които предстои да бъдат оценени през следващата година. Държавите членки предоставят на Комисията отговорите си на въпросника в срок от осем седмици след получаването му. Комисията предоставя получените отговори на разположение на другите държави членки и информира Европейския парламент за тях. При поискване от Европейския парламент, най-вече предвид сериозността на въпроса, Комисията информира Европейския парламент и за съдържанието на конкретен отговор за всеки отделен случай и в съответствие с приложимите правила за отношенията между Европейския парламент и Комисията.

Член 10

Екипи, отговорни за проверките на място

1. Екипът, отговорен за проверките на място („екип за проверка на място“), се състои от експерти, определени от държавите членки, и от представители на Комисията.

2. Комисията приканва държавите членки да определят експерти, които са на разположение за участие в съответните проверки на място, като посочат тяхната експертна област.

При предварително обявени проверки на място Комисията приканва държавите членки да определят експерти не по-късно от три месеца преди започването на проверката на място. Държавите членки определят експерти в срок от две седмици от получаването на поканата за това.

При внезапни проверки на място Комисията приканва държавите членки да определят експерти не по-късно от две седмици преди започването на проверката на място. Държавите членки определят експерти в рамките на 72 часа от получаването на поканата за това.

3. Максималният брой представители на Комисията, участващи в проверките на място, е двама души. Максималният брой експерти на държавите членки, участващи в предварително обявена проверка и на място, е осем души и шест души за внезапна проверка на място.

В случай че броят експерти, определени от държавите членки, надхвърля съответния максимален брой, посочен в първа алинея, Комисията, след консултация със съответните държави членки, определя членовете на екипа въз основа на географския баланс и компетентностите на експертите.

4. Експерти от държавите членки не могат да участват в мисия за оценка, включваща проверка на място в държавата членка, в която работят.

5. Комисията може да покани Frontex, Европол или други органи, служби или агенции на Съюза, участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген, да определят свой представител, който да вземе участие като наблюдател в проверка на място, обхващаща област от тяхната компетентност.

6. Водещите експерти от екипа за проверка на място са представител на Комисията и експерт от държава членка, които се определят съвместно от членовете на същия екип веднага щом екипът бъде сформиран. Водещите експерти се определят своевременно, преди да бъде изготвена подробната програма, посочена в член 13, параграф 2.

Член 11

Екипи, отговорни за оценките въз основа на въпросник

1. Когато въпросникът се използва самостоятелно, т.е. без последваща проверка на място съгласно посоченото в член 4, параграф 2, екипът, отговорен за оценяването на отговорите на въпросника („екипът за въпросника“), се състои от експерти от държавите членки и от представители на Комисията.

2. При изпращането на въпросника на оценяваната държава членка Комисията приканва държавите членки да определят експерти, които са на разположение за участие в оценката, като посочат тяхната експертна област. Държавите членки определят експерти в срок от две седмици от получаването на поканата за това. Експертите се определят в съответствие с член 10, параграфи 3 и 4.

Член 12

Експерти

Експертите, участващи в оценките, трябва да притежават необходимите квалификации, включително солидни теоретични познания и практически опит в областите, обхванати от механизма за оценка, както и добро познаване на принципите, процедурите и техниките на оценяване, и да могат да общуват ефикасно на общ език. За тази цел държавите членки и Комисията, в сътрудничество със съответните органи, служби или агенции на Съюза, гарантират, че експертите получават подходящо обучение, включително относно основните права.

Член 13

Провеждане на проверките на място

1. Екипите за проверка на място предприемат всички необходими подготвителни действия, за да осигурят ефикасност, точност и съгласуваност на проверките на място.

2. Подробната програма за предварително обявените проверки на място се определя от Комисията в тясно сътрудничество с водещите експерти и със съответната държава членка. Тази програма се съобщава на държавите членки. Подробната програма за внезапните проверки на място се определя от Комисията.

Със съответната държава членка се провежда консултация и графикът и подробната програма ѝ се съобщават:

- а) поне шест седмици преди извършването на предварително обявена проверка на място;
- б) поне 24 часа преди извършването на внезапна проверка на място.

Внезапните проверки на място на вътрешните граници се извършват, без съответната(ите) държава(и) членка(и) да бъде(ат) предварително уведомена(и). Общите насоки относно практическите аспекти на тези посещения се определят от Комисията в тясно сътрудничество с държавите членки.

3. Всеки един от членовете на екипа за проверки на място носи идентификационен документ, който му разрешава да извършва проверки на място в съответствие с настоящия регламент.

4. Оценяваната държава членка осигурява на екипа за проверка на място възможност да упражни мандата си за проверка на дейностите в областите, които трябва да бъдат

оценени. По-специално тя осигурява на екипа за проверка на място пряк достъп до съответните лица и достъп до всички места, помещения и документи, необходими за извършването на оценката.

5. Оценяваната държава членка подпомага екипа за проверка на място при извършване на задачите му с всички средства, с които законово разполага.

6. В случаите на предварително обявени проверки на място Комисията предоставя предварително на оценяваната държава членка имената на експертите от екипа за проверка на място. Тази държава членка определя лице за контакт за осъществяване на практическата организация на проверката на място.

7. Комисията и държавите членки са отговорни за извършването на необходимите действия по организацията на пътуването на своите експерти, участващи в екипа за проверка на място, до и от оценяваната(ите) държава(и) членка(и). Разходите за път и настаняване на експертите, участващи в проверките на място, се възстановяват от Комисията.

Оценяваната(ите) държава(и) членка(и) е/са отговорна(и) за извършването на необходимите действия по настаняването и за осигуряването на необходимия транспорт на място. При внезапните проверки на място Комисията подпомага действията по настаняването на експертите.

Член 14

Доклади за оценка

1. След всяка оценка се изготвя доклад за оценка. Докладът за оценка се основава на констатациите, направени при проверката на място, и на отговорите на въпросника, в зависимост от случая. В случай на предварително обявени проверки на място докладът за оценка се изготвя от екипа за проверка на място по време на проверката.

Експертите от държавите членки и представителите на Комисията носят цялостната отговорност за добросъвестното и качествено изготвяне на доклада за оценка. Ако съществуват разногласия, екипът за проверка на място или съответно екипът за въпросника се стреми да постигне компромисно решение.

2. Докладът за оценка анализира според случая качествените, количествените, оперативните, административните и организационните аспекти и изброява евентуални недостатъци, констатирани по време на оценката.

3. На всяка констатация от доклада за оценка се дава една от следните оценки:

- а) съответства;
- б) съответства, но е необходимо подобрене;
- в) не съответства.

4. Комисията предоставя проекта на доклада за оценка на оценяваната държава членка в срок от шест седмици след извършването на проверката на място или след получаването на отговора на въпросника, в зависимост от случая. Оценяваната държава членка предоставя бележките си по проекта за доклад за оценка в срок от две седмици след неговото получаване. По искане на оценяваната държава членка се провежда заседание за изготвяне на доклада. Бележките на оценяваната държава членка могат да бъдат отразени в проекта за доклад за оценка.

5. Комисията представя на останалите държави членки проекта за доклад за оценка и бележките на оценяваната държава членка и ги приканва да представят бележки по отговорите на въпросника, проекта за доклад за оценка и бележките на оценяваната държава членка.

Въз основа на това Комисията приема с акт за изпълнение доклада за оценка, ако е необходимо след като направи съответни промени в проекта за доклад за оценка. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2. Комисията предава доклада за оценка на Европейския парламент.

Член 15

Препоръки

1. При изготвянето на доклада за оценка и в контекста на констатациите и оценките, съдържащи се в доклада за оценка, експертите на държавите членки и представителите на Комисията изготвят препоръки за корективни действия, целящи отстраняването на евентуални недостатъци, установени по време на оценката, и дават указание за приоритетите при прилагането им, както и по целесъобразност, примери за добри практики.

2. Комисията представя на Съвета предложение за приемане на препоръките, посочени в параграф 1.

3. Съветът приема посочените в параграф 1 препоръки и ги предава на Европейския парламент и на националните парламенти.

Член 16

Последващи действия и наблюдение

1. В срок от три месеца след приемането на препоръките, посочени в член 15, оценяваната държава членка предоставя на Комисията и на Съвета план за действие за отстраняването на установените в доклада за оценка недостатъци. Ако в препоръките е направено заключението, че оценяваната държава членка сериозно пренебрегва задълженията си, същата държава членка представя своя план за действие в срок от един месец след приемането на посочените препоръки. Комисията предава този план за действие на Европейския парламент.

2. След като се консултира с екипа за проверка на място или съответно с екипа за въпросника, Комисията представя на Съвета оценката си относно адекватността на плана за действие в срок от един месец след получаването на плана за действие от оценяваната държава членка. Останалите държави членки се приканват да представят бележки по плана за действие.

3. Оценяваната държава членка докладва на Комисията относно изпълнението на своя план за действие в срок от шест месеца след приемането на препоръките и продължава да изготвя доклади на всеки три месеца до пълното изпълнение на плана за действие.

4. Без да се засяга шестмесечният срок за докладване относно изпълнението на даден план за действие, посочен в параграф 3, ако в препоръките е направено заключението, че оценяваната държава членка сериозно пренебрегва задълженията си, същата държава членка докладва относно изпълнението на своя план за действие в срок от три месеца след приемане на заключенията.

5. В зависимост от сериозността на установените недостатъци и от мерките, взети за тяхното отстраняване, Комисията може да насрочи предварително обявени повторни посещения на място с цел да се провери изпълнението на плана за действие. Комисията поканва поне четирима експерти, участвали в проверката на място, да вземат участие в повторното посещение. Комисията може да покани наблюдатели да участват при повторното посещение. Комисията определя програмата на повторното посещение. Оценяваната държава членка се уведомява за програмата поне един месец преди запланиваната дата за провеждане на повторното посещение. Комисията може също да планира внезапни проверки на място.

6. Комисията информира редовно Европейския парламент и Съвета за изпълнението на плановете за действие или на мерките за подобряване, посочени в настоящия член.

7. Ако дадена проверка на място установи сериозен недостатък, за който се счита, че може да представлява значителна заплаха за обществения ред или вътрешната сигурност в пространството без граничен контрол на вътрешните граници, Комисията, по собствена инициатива или по искане на Европейския парламент или на държава членка, информира за това Европейския парламент и Съвета възможно най-бързо.

8. Ако на дадена държава членка се даде оценка „съответства“, но препоръките съдържат указания за възможни бъдещи подобрения в съответствие с член 14, параграф 3, буква б), оценяваната държава членка представя на Комисията своята оценка за възможно прилагане на тези указания в срок от шест месеца от приемането на препоръките.

Член 17**Чувствителна информация**

Екипите за проверка на място и екипите за въпросника разглеждат като поверителна всяка информация, получена от тях при изпълнение на задълженията им. Докладите за оценка, изготвени вследствие на проверки на място, са с ниво на класификация „EU RESTRICTED/RESTREINT UE“ в съответствие с приложимите правила за сигурност. Класификацията не препятства достъпа на Европейския парламент до информацията. При представянето и обработването на информацията и документите, представени на Европейския парламент в съответствие с настоящия регламент, се спазват приложимите за Европейския парламент и Комисията правила относно изпращането и обработването на класифицирана информация. Комисията, след като се консултира с държавата членка, за която се отнася докладът за оценка, решава коя част от него може да бъде оповестена публично.

Член 18**Условия за участието на Обединеното кралство и Ирландия**

1. Експерти от Обединеното кралство и Ирландия участват единствено в оценката на частта от достиженията на правото от Шенген, за която тези държави членки са получили разрешение да участват.

2. Оценките, описани в член 4, параграф 1, обхващат само ефективното и ефикасно прилагане от страна на Обединеното кралство и Ирландия на частта от достиженията на правото от Шенген, в която тези държави членки са получили разрешение да участват.

3. Обединеното кралство и Ирландия участват в приемането на препоръките от Съвета съгласно член 15, параграф 3 само по отношение на частта от достиженията на правото от Шенген, в която тези държави членки са получили разрешение да участват.

Член 19**Предоставяне на информация на националните парламенти**

Комисията информира националните парламенти за съдържанието и резултатите от оценката.

Член 20**Докладване на Европейския парламент и на Съвета**

Комисията предоставя на Европейския парламент и на Съвета годишен обобщаващ доклад относно извършените в съответствие с настоящия регламент оценки. Този доклад се оповестява публично и включва информация относно оценките,

извършени през изминалата година, заключенията от всяка оценка и степента на изпълнение на действията по отстраняване на установените недостатъци. Комисията изпраща този доклад на националните парламенти.

Член 21**Процедура на комитет**

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011. Когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта за акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 22**Преглед**

Комисията предприема преглед на действието на настоящия регламент и представя доклад на Съвета в срок от 6 месеца след приемането на всички доклади във връзка с оценките, обхванати от посочената в член 5, параграф 5 първа многогодишна програма за оценка. Този преглед обхваща всички елементи от настоящия регламент, включително функционирането на процедурите за приемане на актове по механизма за оценка. Комисията предава този доклад на Европейския парламент.

Член 23**Преходни разпоредби и отмяна**

Без да се засягат втора и трета алинея от настоящия член, решението от 16 септември 1998 г. се отменя, считано от 26 ноември 2013 г.

Част I от решението, посочено в първа алинея, продължава да се прилага до 1 януари 2016 г. по отношение на процедурите за оценка на държави членки, които вече са започнали на 26 ноември 2013 г.

Част II от решението, посочено в първа алинея, продължава да се прилага до 27 ноември 2014 г. по отношение на процедурите за оценка на държави членки, които вече са започнали на 26 ноември 2013 г.

Член 24**Влизане в сила**

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Люксембург на 7 октомври 2013 година.

За Съвета
Председател
J. BERNATONIS

Изявление на Европейския парламент, Съвета и Комисията

Европейският парламент, Съветът и Комисията приветстват приемането на Регламента за изменение на Кодекса на шенгенските граници с цел да се предвидят общи правила за временното повторно въвеждане на граничен контрол на вътрешните граници при извънредни обстоятелства и на Регламента относно създаването на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген. Европейският парламент, Съветът и Комисията изразяват убеждението си, че тези нови механизми представляват подходящ отговор на заключенията на Европейския съвет от 24 юни 2011 г., в които се призовава за укрепване на сътрудничеството и взаимното доверие между държавите членки в Шенгенското пространство и за ефективна и надеждна система за наблюдение и оценка, с която да се гарантира прилагането на общи правила и укрепването, адаптирането и разширяването на критериите въз основа на достиженията на правото на ЕС, като същевременно се припомня, че външните граници на Европа трябва да бъдат управлявани ефективно и последователно, въз основа на обща отговорност, солидарност и засилено практическо сътрудничество.

Европейският парламент, Съветът и Комисията заявяват, че с настоящото изменение на Кодекса на шенгенските граници ще се засили координацията и сътрудничеството на равнището на Съюза, като от една страна се предвиждат критерии за повторно въвеждане на граничен контрол от страна на държавите членки, а от друга страна се установяват разпоредби за основан на ЕС механизъм за отговор в наистина критични ситуации, при които е застрашено цялостното функциониране на пространството без вътрешни граници.

Европейският парламент, Съветът и Комисията подчертават, че тази нова система за оценка е основан на ЕС механизъм и че тя ще включва всички аспекти достиженията на правото от Шенген, като в нея ще участват експерти от държавите членки, Комисията и съответните агенции на ЕС.

Европейският парламент, Съветът и Комисията споделят разбирането, че всяко бъдещо предложение на Комисията за изменение на тази система за оценка ще бъде представено на Европейския парламент за консултация, за да се вземе предвид в максимална степен неговото становище, преди приемането на окончателен текст.
